

Кардіо МАРАФОН

АРТЕРІАЛЬНА ГІПЕРТЕНЗІЯ ЯК ЕтіОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР «КАРДІОПРОБЛЕМ». КЛАСИФІКАЦІЯ СН І МЕДИКАМЕНТОЗНА ТАКТИКА. ЕКГ-ДІАГНОСТИКА: АВ-БЛОКАДИ

За редакцією:

Носенко Н.М., к. м. н.,
лікар-кардіолог вищої категорії, ДУ «НПЦЕНРХ НАМН УКРАЇНИ»

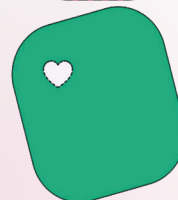
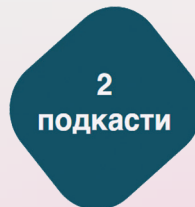
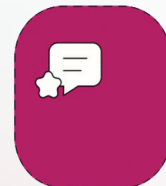
На допомогу лікарю-практику

3
вебінари

Кардіо
МАРАФОН

SERVIER
moved by you

2023: алгоритм контролю АТ

Переваги
фіксованої
комбінації на
будь-якому кроці

Крок 1
Подвійна
комбінація

Крок 2
Потрійна
комбінація

Крок 3
Додавання
інших
препаратів

Старт з подвійної комбінації
для більшості пацієнтів

іАПФ або БРА + БКК або т/тп діуретик

Збільшення дозування до повної дози за умов хорошої
переносимості

до **≈60%** контрольованих

іАПФ або БРА + БКК + т/тп діуретик

Збільшення дозування до повної дози за умов хорошої
переносимості

до **≈90%** контрольованих

Справжня резистентна гіпертензія
до **≈5%**

Розглянути напрямлення на консультацію до
спеціалізованого центру пацієнтів, які досі
неконтрольовані

КРОК 2: ПОТРІЙНА КОМБІНАЦІЯ

ТРИПЛІКСАМ®

Периндоприлу аргінін / Індапамід / Амлодіпін

Приклад потрійної комбінації іАПФ + БКК + діуретик
з розробок компанії «Серв'є»

іАПФ – інгібітори ангіотензин-
перетворювального ферменту
БРА – блокатори рецепторів ангіотензину
КВ – кардіоваскулярний
т/тп – тіазидний/тіазидоподібний

Mancia G. et al. 2023 ESH Guidelines for the management of arterial hypertension // Journal of Hypertension. – 2023. – Vol. 41 (1).

Трипліксам® показаний для лікування артеріальної гіпертензії у пацієнтів, яким необхідне лікування периндоприлом, індапамідом та амлодіпінном у дозах, наявних у фіксованій комбінації. Показання, протипоказання, особливості застосування, дози, побічні явища та іншу інформацію дивіться в інструкції для медичного застосування препарату Трипліксам® (р/п № UA/13929/01/01, № UA/13929/01/02, № UA/13931/01/02, № UA/13930/01/01). Затверджено: Наказ МОЗ України від 02.10.2019р. № 2004. Зміни внесені: Наказ МОЗ України від 06.01.2023 №р. 37).

ТРИПЛІКСАМ®

Периндоприлу аргінін / Індапамід / Амлодипін

Ефективне зниження та досягнення цільового АТ¹

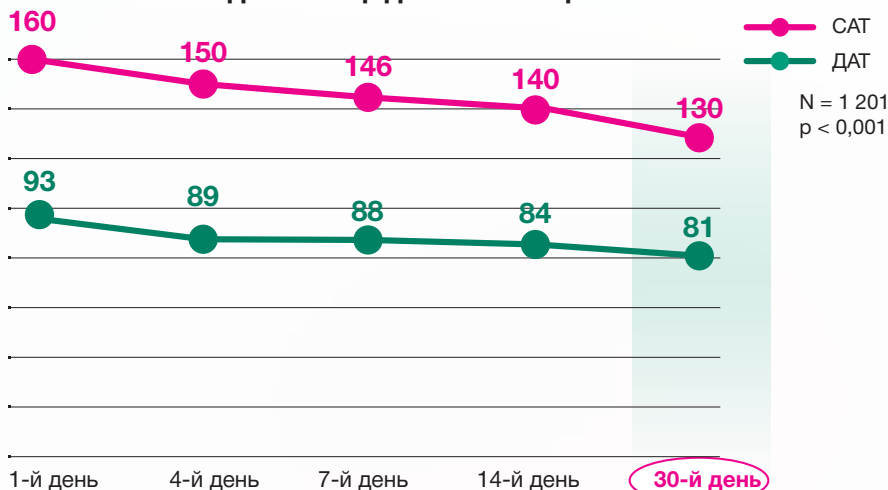
Попередня АГ терапія:

- іАПФ + діуретик,
- іАПФ + БКК,
- іАПФ + діуретик + БКК,
- БРА + діуретик,
- БРА + БКК

ПЕРЕХІД НА:

За даними щоденників пацієнтів

Висновки зроблені за даними публікацій досліджень: 1. Лутай М.І., Лисенко Г.Ф. Лікування артеріальної гіпертензії фіксованою комбінацією інгібітора ангіотензинперетворювального ферменту, блокатора кальцієвих каналів і діуретичного засобу. Результати українського багаточентрового дослідження ТРИМФ-2 // Український кардіологічний журнал. – 2017. – № 4. У дослідження було включено 3 556 пацієнтів з АГ і АТ > 140/90 мм рт. ст., які приймали 2–3 АГ препарати. Середній рівень АТ під час включення – 173/100 мм рт. ст. 99% пацієнтів були переведені на Трипліксам® у дозах: 5/1,25/5 мг (24%), 5/1,25/10 мг (3%), 10/2,5/5 мг (27%), 10/2,5/10 мг (45%). Термін спостереження – 3 місяці. Значне зниження АТ порівняно з вихідним спостерігали незалежно від рівня АТ на момент залучення в дослідження. Середнє зниження АТ становило 44,3/21,7 мм рт. ст. Під ефективним зниженням мається на увазі зниження АТ до рівня < 140/90 мм рт. ст. протягом 3-х місяців лікування Трипліксамом у 79% осіб.

Трипліксам® показаний для лікування артеріальної гіпертензії у пацієнтів, яким необхідне лікування периндоприлом, індапамідом та амлодипіном у дозах, наявних у фіксованій комбінації. Показання, протипоказання, особливості застосування, дози, побічні явища та іншу інформацію дивіться в інструкції для медичного застосування препарату Трипліксам® (р/п № UA/13929/01/01, № UA/13929/01/02, № UA/13931/01/02, № UA/13930/01/01); Затверджено Наказ: МОЗ України від 02.10.2019 № 2004 р. Зміни внесено Наказ МОЗ України від 06.01.2023 р. № 37

АВ-блокада I ступеня

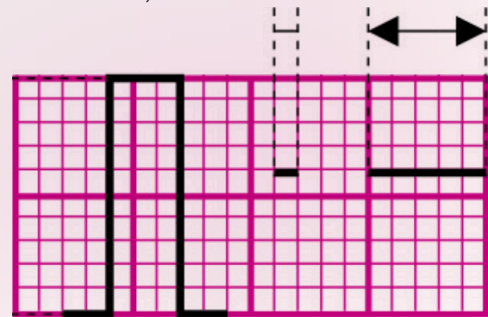
Інтервал PQ > 0,2 с

Швидкість 25 мм·с-1

Мала клітина
1 мм = 0,04 с

Велика клітина
1 мм = 0,2 с

Критерії АВ-блокади I ступеня:

PQ > 0,2 с

Норма

PR 0,12 – 0,21 с

Препарати, які можуть викликати/посилити брадикардію або порушення провідності

Антигіпертензивні препарати	Антиаритмічні препарати	Психоактивні препарати	Інші
<ul style="list-style-type: none"> ▪ В-блокатори (включно з очними краплями з блокуючою дією В-рецепторів, які використовуються при глаукомі) ▪ Клонідин ▪ Метилдопа ▪ Недигідропіридинові БКК ▪ Резерпін 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Аденозин ▪ Аміодарон ▪ Дронедарон ▪ Флекаїнід ▪ Прокаїнамід ▪ Пропафенон ▪ Хінідин ▪ Соталол 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Донепезил ▪ Препарати літію ▪ Опіоїдні анальгетики ▪ Протиблювотні препарати групи фенотіазину та антипсихотики ▪ Фенітоїн ▪ Селективні інгібітори зворотнього захоплення серотоніну ▪ Трициклічні антидепресанти 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Анестетики (пропофол) ▪ Канабіс ▪ Дігоксин ▪ Івабрадин ▪ Міорелаксанти (сукцинілхолін)

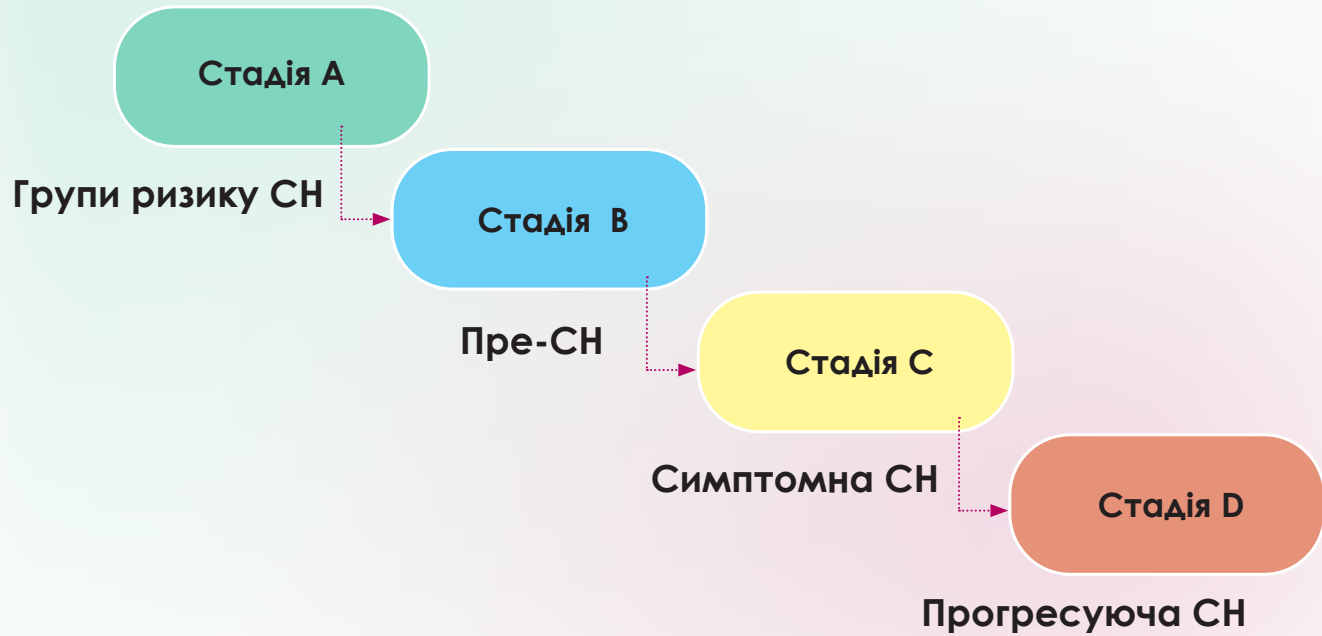
КЛАСИФІКАЦІЯ СН

Клінічні стадії за критеріями
Стражеска – Василенка

**I, II, II A,
II Б**

A, B, C, D

НОВІ СТАДІЇ СН

Стадія А (пацієнти групи ризику СН)

Стадія А

- Пацієнти з ризиком розвитку СН без симптомів у цей момент або в анамнезі/ознаками СН та без структурних/функціональних захворювань серця або біомаркерів з відхиленнями від нормальних значень
- Пацієнти з АГ, атеросклеротичним СС захворюваннями, діабетом, ожирінням, анамнезом прийому кардіотоксичних засобів, кардіоміопатією в сімейному анамнезі

Стадія В (пре-СН)

Стадія В

- Пацієнти без симптомів/ознак СН у цей момент або в анамнезі, але наявний 1 фактор з наступних:
  - Структурне захворювання серця (гіпертрофія ЛШ, дилатація порожнин серця, зміни кінетики, клапанна патологія тощо)
  - Зміни ФВ ПШ, ЛШ, діастолічної функції
  - Доведене підвищення тиску наповнення
  - Фактори ризику і підвищення рівня натрійуретичного пептиду або постійне підвищення серцевого тропоніну за відсутності інших причин

Стадія С (симптомна СН)

Стадія С

- Пацієнти з симптомами/ознаками СН у цей час або в анамнезі
- Можуть спостерігатися як персистуюча СН, так і СН у стані ремісії на фоні оптимальної рекомендованої фармакотерапії

Стадія D (прогресуюча СН)

Стадія D

- Виражені симптоми СН, які заважають щоденному життю, повторні госпіталізації попри оптимальну медикаментозну терапію, рефрактерність до останньої
- Потребує розгляду кардіотрансплантації, засобів механічної підтримки кровообігу або паліативного догляду

Класифікація СН за ФВ ЛШ (варіант)

Тип СН за ФВ ЛШ	Критерії
HFrEF (СН зі зниженою ФВ)	<ul style="list-style-type: none"> ● ФВ ЛШ $\leq 40\%$
HFimpEF (СН з покращеною ФВ)	<ul style="list-style-type: none"> ● Попередня ФВ ЛШ $\leq 40\%$ і подальше вимірювання ФВ ЛШ $> 40\%$
HFmrEF (СН з помірно зниженою ФВ) Для діагностики HFmrEF наявність інших ознак структурної хвороби серця (наприклад, збільшення розміру лівого передсердя, гіпертрофія ЛШ або ехокардіографічні вимірювання, порушення наповнення ЛШ) робить діагноз більш вірогідним	<ul style="list-style-type: none"> ● ФВ ЛШ 41-49% ● Докази спонтанного або спровокованого підвищення тиску наповнення ЛШ (в т. ч. підвищений рівень натрійуретичного пептиду, неінвазивне та інвазивне вимірювання гемодинаміки)
HFrEF (СН зі збереженою ФВ)	<ul style="list-style-type: none"> ● ФВ ЛШ $\geq 50\%$ ● Докази спонтанного або спровокованого підвищення тиску наповнення ЛШ (наприклад, підвищений рівень натрійуретичного пептиду, неінвазивне та інвазивне вимірювання гемодинаміки)

Визначення СН зі зниженою фракцією викиду, з помірно зниженою фракцією викиду та із збереженою фракцією викиду

Тип серцевої недостатності	СНзнФВ		СНпзФВ	СНзбФВ
Критерії	1.	Симптоми +/- ознаки	Симптоми +/- ознаки	Симптоми +/- ознаки
	2.	ФВ ЛШ $\leq 40\%$	ФВ ЛШ – 49%	ФВ ЛШ $\geq 50\%$
	3.	-	-	Об'єктивні докази структурних та/або функціональних аномалій серця, що відповідає наявності діастолічної дисфункції ЛШ/підвищеного тиску наповнення ЛШ, включно з підвищеним вмістом натрійуретичних пептидів

СН – серцева недостатність; СНпзФВ – серцева недостатність з помірно зниженою фракцією викиду;

СНзбФВ – серцева недостатність із збереженою фракцією викиду;

СНзнФВ – серцева недостатність зі зниженою фракцією викиду;

ЛШ – лівий шлуночок; ФВ ЛШ - фракція викиду лівого шлуночка.

Діагностичний алгоритм для класифікації СН на основі ФВ

Оцінка

- Клінічний анамнез
- Медичний огляд
- ЕКГ, лаб

Натрійуретичний пептид

- NT-proBNP > 125 пг/мл
- BNP ≥ 35 пг/мл

Трансторакальна ехокардіографія

- Додаткові обстеження, якщо необхідно

Діагноз СН підтверджено

- Визначте причину та класифікуйте

HFrEF

ФВ ЛШ ≤ 40%

HFmrEF

ФВ ЛШ 41-49%

HFpEF

ФВ ЛШ ≥ 50%

- Оцініть наявність провокуючих факторів
- Почніть лікування

БІОМАРКЕРИ

- **BNP $\geq$ 35 пг/мл**
- **NT-proBNP $\geq$ 125 пг/мл**

BNP - мозковий натрійуретичний пептид;
NT-proBN - N-термінальний про-BNP натрійуретичний пептид.

Потенційні причини підвищення рівня натрійуретичного пептиду

Серцеві

- СН, включно із синдромами СН ПШ
- ГКС
- Патологія міокарду, включаючи ГЛШ
- Ураження клапанів серця
- Захворювання перикарда
- ФП
- Міокардит
- Кардіохірургія
- Кардіоверсія
- Токсико-метаболічні ураження міокарда, включно з хіміотерапією раку

Несерцеві

- Похилий вік
- Анемія
- Ниркова недостатність
- Легеневі: обструктивне апное сну, важка пневмонія
- Легенева емболія, легенева гіпертензія
- Критичні стадії захворювань.
- Бактеріальний сепсис
- Сильні опіки

Зверніть увагу:

- Докази, що підтверджують підвищення тиску наповнення, важливі для діагностики СН, якщо **ФВ ЛШ становить > 40%**. Підтвердження підвищеного тиску наповнення можна отримати за допомогою неінвазивного (наприклад, натрійуретичний пептид, діастолічна функція на візуалізації) або інвазивного тестування (наприклад, вимірювання гемодинаміки)

Пропоновані порогові значення для структурних захворювань серця та ознаки підвищеного тиску наповнення

Систолічна функція шлуночків

- ФВ ЛШ < 50%
- Глобальна поздовжня деформація ГПД < 16%

МОРФОЛОГІЯ

- Індекс об'єму лівого передсердя іОЛП ≥ 29 мл/м²
- Індекс маси міокарда лівого шлуночка ІММЛШ $> 116/95$ г/м²
- Відносна товщина стінки ВТС $> 0,42$
- Товщина стінки ЛШ ≥ 12 мм

ДІАСТОЛІЧНА ФУНКЦІЯ ШЛУНОЧКІВ

- Середнє значення $E/e' \geq 15$ для підвищеного тиску наповнення
- Септальне $e' < 7$ см/с
- Латеральне $e' < 10$ см/с
- Швидкість TR $> 2,8$ м/с
- Орієнтовний ЛА систолічний тиск > 35 мм рт. ст.

TAKE-HOME MESSAGES

- **Терапія СН зі зниженою фракцією викиду (СНзНФВ) тепер включає 4 класи ліків, до яких входять:**
  - **ІНЗКТГ-2**, інгібітори натрійзалежного котранспортера глюкози 2-го типу
  - **Пригнічення ренін-ангіотензинової системи: або ARNi** інгібітори рецепторів ангіотензину-неприлізину; або іАПФ, або БРА
  - **АМР**, антагоністи мінералокортикоїдних рецепторів
  - **β-блокатори**

ВИСНОВКИ: МЕНЕДЖМЕНТ СНЗНФВ

З метою зниження смертності для всіх пацієнтів

іАПФ/ARNi

β-блокатори

AMP

ІНЗКТГ-2

іАПФ – інгібітори ангіотензинперетворювального ферменту;

ARNi – інгібітори рецепторів ангіотензину-неприлізину;

AMP – антагоністи мінералокортикоїдних рецепторів;

ІНЗКТГ-2 – інгібітори натрійзалежного котранспортера глюкози 2-го типу.

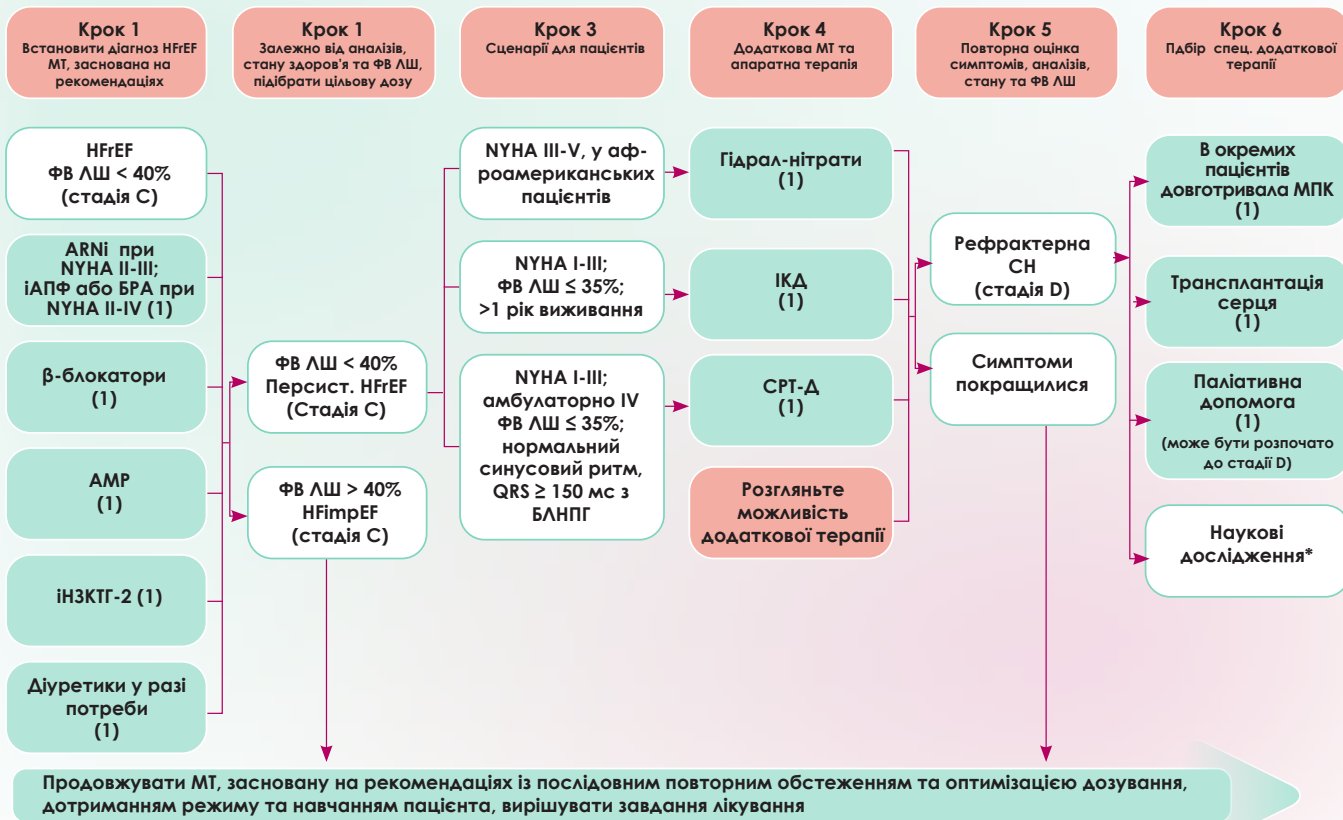
іАПФ, рекомендовані при СНзНФВ (стадія С)

Препарат	Початкова доза	Цільова доза	Середня доза, досягнута в РКД
іАПФ			
Каптоприл	6,25 мг 3 р/день	50 мг 3 р/день	122,7 мг/добу
Еналаприл	2,5 мг 2 р/день	10-20 мг 2 р/день	16,6 мг/добу
Фозіноприл	5-10 мг 1 р/день	40 мг 1 р/день	NA
Лізіноприл	2,5-5 мг 1 р/день	20-40 мг 1 р/день	32,5 – 35,0 мг/добу
Периндоприл	(2 мг 1 р/д) 2,5* 1 р/день	(8-16 мг 1 р/д) 5-10* 1 р/день	NA
Квінаприл	5 мг 2 р/день	20 мг 2 р/день	NA
Раміприл	1,25 – 2,5 мг 1 р/день	10 мг 1 р/день	NA
Трандолаприл	1 мг 1 р/день	4 мг 1 р/день	NA

NA – не застосовується.

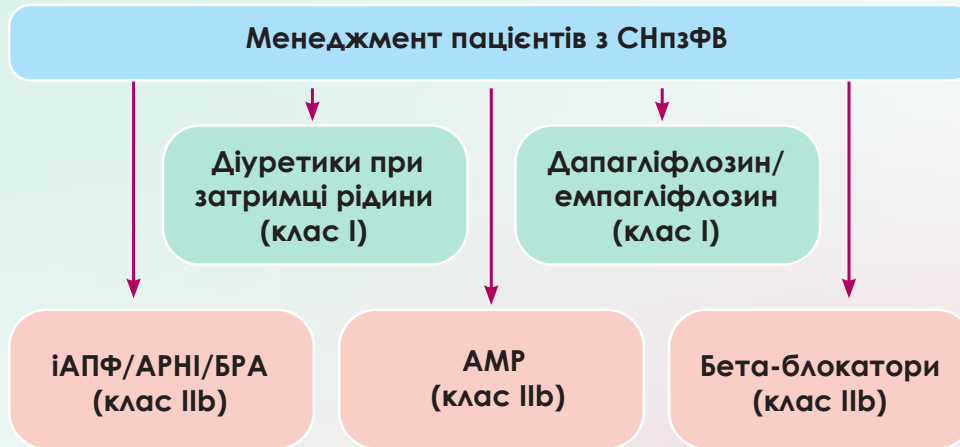
*В Україні оригінальний периндоприл аргінін доступний в дозуванні 2,5 мг, 5 мг, 10 мг.

Менеджмент СН зі зниженою ФВ (стадія С, D)

Менеджмент СН із помірно зниженою ФВ

іАПФ – інгібітори ангіотензинперетворювального ферменту;

БРА – блокатори рецепторів до ангіотензину II;

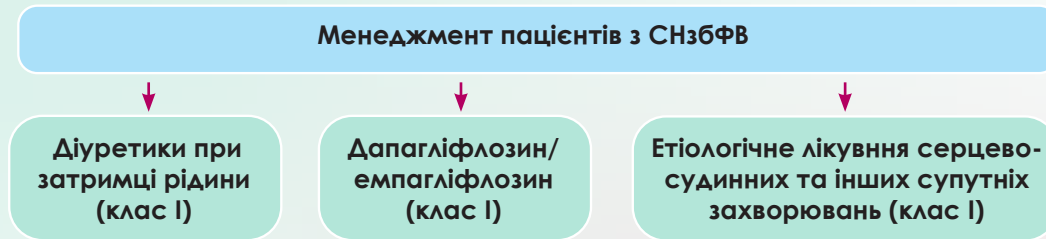
АРНІ – інгібітори рецепторів ангіотензину-неприлізину;

ФВ ЛШ – фракція викиду лівого шлуночка;

АМР – антагоністи мінералокортикоїдних рецепторів;

ІНЗКГГ-2 – інгібітори натрійзалежного котранспортера глюкози 2-го типу.

Менеджмент СН зі збереженою ФВ

КЛАСИФІКАЦІЯ NYHA

- Використовується для пацієнтів із симптомною (стадія C) СН або прогресуючою СН (стадія D)
- Це суб'єктивна оцінка клініциста, яка може змінюватися з часом
- NYHA є незалежним предиктором смертності, і вона широко використовується в клінічній практиці для визначення придатності пацієнтів для стратегій лікування
- Клініцисти встановлюють класифікацію NYHA на початковому етапі після первинної діагностики та після лікування протягом тривалого періоду догляду за пацієнтом із СН
- Хоча симптомна СН (стадія C) у пацієнта може стати безсимптомною після лікування (клас I за NYHA), однак у нього буде класифікована серцева недостатність стадії C. Пацієнтів із СН стадії C можна класифікувати відповідно до траєкторії їх симптомів

МЕНЕДЖМЕНТ згідно з рекомендаціями

Стадія А	Стадія В	Стадія С та D: симптомна СН і прогресуюча СН		
Групи ризику СН	Пре-СН	СНзпФВ ФВ ЛШ ≤40%	СНпзФВ ФВ ЛШ 41-49%	СНзбФВ ФВ ЛШ ≥ 50%
іНЗКТГ-2 у пацієнтів із ЦД (1)	іНЗКТГ-2 у пацієнтів із ЦД (1)	ARNi при NYHA II-III ФК; іАПФ або БРА при NYHA III-IV ФК (1)	Діуретики у разі потреби (1)	Діуретики у разі потреби (1)
	іАПФ (1)	β-блокатори (1)	іНЗКТГ-2 (2а)	іНЗКТГ-2 (2а)
	БРА при непереносимості іАПФ (1)	AMP (1)	іАПФ, БРА, ARNi (2b)	ARNi * (2b)
	β-блокатори (1)	іНЗКТГ-2 (1)	AMP (2b)	AMP * (2b)
		Діуретики у разі потреби (1)	β-блокатори (2b)	БРА * (2b)
		Гідрал-нітрати при NYHA III-IV ФК, у афро-американських пацієнтів (1)		

БРА – блокатори рецепторів ангіотензину II; **іАПФ** – інгібітор ангіотензинперетворювального ферменту; **AMP** – антагоністи мінералокортикоїдних рецепторів; **іНЗКТГ-2** – інгібітори натрійзалежного котранспортера глюкози 2-го типу; **NYHA** – Нью-Йоркська асоціація серця; **ARNi** – інгібітори рецепторів ангіотензину-неприлізину.

Додаткова оптимальна медикаментозна терапія, заснована на рекомендаціях

Стадія А	Стадія В	Стадія С та D: Стадія С: симптомна СН та Стадія D: прогресуюча СН		
Групи ризику СН	Пре-СН	СНзнФВ ФВ ЛШ ≤ 40%	СНпзФВ ФВ ЛШ 41-49%	СНзбФВ ФВ ЛШ ≥ 50%
Оптимальний контроль АТ (1)	Оптимальний контроль АТ (1)	Івабрадин (2а)		
Оптимальне лікування ССЗ (1)	Оптимальне лікування ССЗ (1)	Веріцигуат (2b)		
		Поліненасичені жирні кислоти (2b)		
		Речовини, зв'язуючі калій (2b)		
1 (сильний рівень рекомендованості)		2а (помірний рівень рекомендованості)	2b (слабкий рівень рекомендованості)	

ССЗ – серцево-судинні захворювання.

